

Giulia Caminito

CHOROBA, KTORÁ NEBOLA

INAQUE

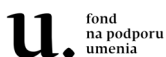
Preklad
Ivana Dobráková

Giulia Caminito

Choroba, ktorá nebola

Preklad tejto knihy vo forme štipendia podporil
z verejných zdrojov Fond na podporu umenia.

Quest'opera è stata tradotta con il contributo del Centro per il libro e la lettura del Ministero della Cultura italiano.

Preklad tejto knihy vyšiel vďaka podpore Centro per il libro e la lettura Ministerstva kultúry Talianska.

Giulia Caminito

IL MALE CHE NON C'È

COPYRIGHT © 2024 Giunti Editore S.p.A./Bompiani

This edition published in agreement with the Proprietor
through MalaTesta Literary Agency, Milan

TRANSLATION © Ivana Dobráková 2026

COPYEDITING Martina Kubealaková

COVER © Arriba!

SLOVAK EDITION © Inaque 2026

ISBN 978-80-8207-304-4

ISBN e-book 978-80-8207-305-1

Všetky práva sú vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie sa nesmie kopírovať a rozmnožovať so zámerom rozširovania v akejkoľvek forme alebo akýmkoľvek spôsobom bez písomného súhlasu vydavateľa.

Giulia Caminito

Choroba, ktorá nebola

INAQUE

Venujem starému otcovi Giuliovi Caminitovi

Už sa zotmelo, ale aj tak polejem záhradku
a dnes večer skúsím odniesť dve plné krhly, ako to ro-
bieval môj otec, možno sa mi to podarí bez toho, aby
som vylial vodu či spadol.

Giuseppe Berto, *Tajomné zlo*

Ach, Jo, také krátke meno
pre takého veľkého človeka.
Gabriel Byrne v role Friedricha Bhaera
v *Malých ženách*, 1994

ČIARKA

Boleť je ako vajce s celistvou škrupinou, cítiš, že si ho prehltol, a teraz sa kľže dolu – hrdlom, pažerákom, žalúdkom –, nájde miesto, kde sa usadí, nestará sa, či je na to vhodný deň či chvíľa, vždy pripravené ohlásiť sa; je oválne, tvrdé ako betón, je neuve-riteľné, že existuje a zaberá priestor.

Boleť je prítomná a tlačí, tlačí, až sa stane hrčou, uzlinou, je tvrdá, môžeš ju nahmatať pod kožou, kým škrupina nepraskne a niečo nevyjde von.

Nie je tam ani stopa po žltku či mäkkosti bielka, ale drobná a bledá bytôstka – žubrienka –, ktorá sa točí dookola a nezastavuje sa, prechádza tebou od lopatiek po päty.

Na to myslí Loris, s chrbtom na podlahe, keď jeho vajce pukne a potvorka sa rozbehne.

Kúpeľňa je veľká dva krát tri metre, nohami sa opiera o dve-re a hlavu má medzi bidetom a umývadlom, odtiaľ pozoruje spoje, matice, špinavé tesnenie, chumáče vlasov v odtokoch, je to kovový a hydraulický svet, ktorý napriek nedokonalostiam funguje, robí, čo má.

Jo zaklope: To je nejaký žart?

Zdá sa mu nemožné vstať a odvetiť jej, prejsť k dverám, lebo vajce sa rozbilo a drobučké elektrické stvorenie sa mu premáva vo svaloch na nohách a otupuje ich, až bolia, cvála do brucha, vyvoláva otrasy, kontrakcie.

Loris sa nástojčivo pýta sám seba, čo je to za chorobu, koľko stlačených a okrajových orgánov je v jeho tele, kde presne je pečeň, kam až siaha slepé črevo, na ktorej strane je slezina.

Takéto otázky si kedysi nekládol, ale teraz doňho dobiedzajú, prenasledujú ho.

Pomaly pohýbe prstami na ruke, aby nahmatal mobil vo vrecku, v akomsi nepodmienenom reflexe, ale nemá vrecká, je len v slipoch a nemôže nič vyhľadať na Googli.

Náhla bolesť brucha – závrat – celková telesná slabosť – diagnóza.

Chcel by ťukať a čakať na odpoveď, čo najskôr sa dozvedieť, aký osud ho čaká, ale dlane sú obrátené dohora, márne sa chystajú niečo zovrieť.

Jo zatlačí do dverí a trochu mu posunie nohy, ktoré sa zdajú ochabnuté, bez holenných a stehenných kostí, bez jabĺčok a záprstí.

Spýta sa: Čo tu robíš?

Len pred chvíľou vypol notebook a rozbehol sa do kúpeľne v domnienke, že ide o koliku, cítil, že ho niečo tlačí, ale potom sa nič nestalo, ostala len bolesť: len jeho vajce, ktoré sa tam usadilo, prítomnosť čohosi tvrdého, čo sa zdá oblé, ale aj plné hrán.

Srdce bije v narušenom, nepravidelnom rytme, skáče medzi hrdlom a hrudou, a náhly kŕč mu vystrelí do ramena alebo do oboch, nie je si tým istý, možno len do jedného. Napadne mu, či to nie je príznak infarktu, možno práve to sa mu teraz deje, srdce sa chystá ukončiť svoje vitálne funkcie. Čím viac tomu verí, tým viac sa kŕče zhoršujú a infarkt je blízko, uvedomuje si, že keby sa upokojil, bolo by to lepšie, ale nedokáže prestať, prerušiť reťazenie myšlienok, ktoré z mozgu prechádzajú do srdcových komôr a rozochvievajú nervy a žily.

Pripomenie si, čo už vie, snaží sa pochopiť, kde všade to v tele cíti, čo je hore a čo dole, a chcel by kričať, že v jeho tele sa deje podvod, všetko sa zdá prevrátené naruby, ničím si už nie je istý.

Okienko v kúpeľni je obdĺžnik bez výhľadu, pred ním sú múry bytoviek, majiteľ tvrdí, že byt je na prvom poschodí, ale jemu to pripadá ako očividné, mierne zvýšené, prízemie: Jo ho nazýva *väzením*, lebo na oknách sú mreže a nedajú sa otvoriť.

Loris si predstavuje pás modrej oblohy, ktorý sa klenie nad bytovkou a nad Rímom, cíti silu toho, čo sa deje vonku a je v poriadku, existuje to a rozvíja sa, zhoduje sa s pravidlami sveta.

V kúpeľni sú naopak jeho ústa plné hustých slín a jeho ľavé rameno, teraz si je tým už istý, pichá a pulzuje, srdce by mohlo puknúť a vytvoriť polmesiac.

Cíti neodolateľné nutkanie čítať, hoci len dve slová, hoci len tri riadky, a očami hľadá nejakú nálepku na čistiacom prostriedku, nejaké varovanie na spreji proti škvrnám, ale nič tam nie je.

Cíti, že Jo tlačí, aby sa prepchala cez dvere, a je nervózna, čo je to za pantomímu, za stratu času, mohla by v ktoromkoľvek okamihu povedať.

Nie je zvyknutá takto ho vidieť, pohodeného na zemi ako koberec či spadnutý uterák, a nechápe, nemôže pochopiť, čo sa mu deje a prečo, zdá sa jej, že preháňa, že robí drámu pre menšiu bolesť brucha, pre pichanie medzi rebrami.

Jo je už takmer vnútri, keď Loris celkom jasne uvidí tú druhú.

Akási bytosť sedí na práčke, spozná ju, hoci ju už dlho nevidel.

Katastrofa má voľne spustené nohy, veselo nimi pohojdáva ako dieťa, má priesvitnú, ale drsnú pokožku, proti svetlu sa dajú zazrieť vyrážky, jej oči sú fialové a zúžené do štrbinky, má ofinu ostrihanú do polovice čela a znamienko na pere, je to vodná pubertiačka, na chrbte má žraločiu plutvu a namiesto pľúc dve potápačské tlakové fľaše.

Zmizni, pošepká jej Loris, zatiaľ čo sa ho zmocňuje panika, ale ona lúskne prstami, akoby dostala prevratný nápad.

Bytosť vstane z práčky a prejde k nemu, nad jeho ležiace telo, premeriava si ho z výšky. Otvorí dľaň – dlhé pazúry a šupiny zmije –, jemne mu ju položí na brucho a potlačí, najprv pomaly, aby našla presné miesto, chúlостivý bod, a potom použije dva prsty, presunie ich na ľavú stranu, nad panvovú kosť. Vinou jej zatlačenia prejde jeho telom bolesť ako blesk.

Katastrofa mu ukáže, kde má cítiť bolesť, a Loris zo seba

vyrazí ostrý výkrik, pocíti tlkot srdečného svalu až v spánkoch, vyrazí mu to dych, vibrácie mu brnia až v nechtoch.

A je to tu, umieram, pomyslí si.

Jo sa napokon podarí vojsť dnu, bytosť sa naňho temne usmeje a zmizne, práčka je zachránená, ale jeho brucho nie, brucho je zničené a on cíti dieru v hrudi, priestor naplnený plynom a sadzami.

Čo robíš na zemi v slipoch? Už stačilo.

Jo ho potiahne za ruku, silno ho potiahne, aby vstal, a Loris si spomenie, ako sa stretli, nastúpil do auta k spolužiakovi z gymnázia a Jo sedela vzadu, podal jej ruku a ona sa naklonila k jeho uchu – páči sa mi tvoj kamarát, tento tu – priznala sa mu, a tým priznaním sa začalo všetko ostatné.

Už veľa rokov Jo existuje v jeho živote a zároveň už veľa mesiacov neexistuje, navštevuje ho, spí s ním, ale akoby bola rozptýlená, myslou už inde, pripravená vykročiť opačným smerom.

Jo sa uchechtne, takmer v rozpakoch, lebo nevie, čo má pred sebou, či je to jej priateľ alebo zvyšok stráveného obeda, či má nohy alebo nie, či dýcha alebo nie, či len predstiera alebo nie.

Smeje sa, aby nemyslela na to, kým bol Loris predtým, keď ešte nestváral takéto scény, nemal koliky v reštaurácii, neplakal pre maličkosti, dal sa zniesť.

Je mi zle, povie a cíti, že je to nesprávna veta, ale aj pravdivá.

Tebe nie je zle, rozčúlene odvetí.

Potom mu pustí ruku a on sa zvezie späť na zem, akoby sa vyfúkol.

Vstaň, musím ísť na jogu, dodá a plesne ho po tvári, zahľadí sa mu do zreničiek, zdá sa jej čulý, len trochu vystrašený. Loris položí ruku na miesto, ktoré stisla Katastrofa a na ktoré sa sústredila, teraz je to jediný bod, na ktorom mu záleží, niečo musí byť pod ním, niečo, o čom nevie.

Joina tvár zmizla, kúpeľňa zmizla, ako aj práčka, matice, škvrny na podlahe, ostalo len jeho vajce s prasknutou škrupinou a zúrivá ľútosť, že teraz je naľavo dolu, ako vaječník, ktorý nikdy nemal.

*

Vysvetlíš mi, čo Ťa to pochytilo? spýta sa Jo potom, čo sa namáhavo a pomaly postavil a potácajúc sa a držiac za brucho, pristál na posteli: so zmeravým ramenom, bruchom v kčči.

Zatiaľ nezomrel, žiadny infarkt, žiadny výbuch.

Loris hneď neodpovie, tvár má zaborenú do matraca, stále znova sa dotýka svojho bolestivého miesta.

Neviem, bruchom mi prešla ostrá bolesť a mal som pocit, že odpadnem, odvetí a odvráti sa.

Ale veď tesne predtým ti bolo dobre, rozprávali sme sa...

On mlčí a rozmýšľa.

Dal som čiarku za zámeno ktorá, vysvetlí, keď sa nad tým zamyslí a dospeje do presného okamihu, keď sa ho zmocnila nevoľnosť, pokarhali ho z kancelárie, mejl plný výkričníkov s minimálne dvoma nadávkami.

Čože?

Čiarku za ktorá. Mal som napísať otázku *Ktorá z našich kníh je tento mesiac vaša najobľúbenejšia?* a dal som čiarku za ktorá. V newsletteri vydavateľstva.

Jo je vzpriamená, má oblečené priliehavé legíny, stehná a zadok sú napnuté, vypracované a príjemné na pohľad, brucho je ploché, má mierne svaly na pleciah, spod trička vykúka pár tetovaní.

Celá táto scéna pre jednu čiarku? spýta sa v nárečí a opäť sa uchechtne, ale s hnevom a únavou, akoby jej to malo pripadať vtípné, ale v hĺbke ju to sklamalo.

Vtedy Loris dostane záchvat hnevu, otrávený jej uštipačnými úsmevmi, výrazmi, ktorými sa to snaží bagatelizovať. A ty čo o tom vieš, tvoj najvyšší intelektuálny výkon je rozhodnúť sa, v akej polohe si odfotiť riť, zakričí na ňu.

Nič ďalšie nepovie, vychutnáva si svoj výpad, presný zásah do miesta nad opaskom, ktoré vykúka spod brnenia. Vie, že Jo neznáša, keď sa hrá na vzdelaného a ju pasuje za hlúpu, márnivú a nepodstatnú. Táto zúrivá a zákerná hra už trvá nejaký čas.

Jo sa naňho pozrie a neodpovie, vezme si karimatku, zroluje

ju, obtočí gumičkou a chytí ju za rúčky, vezme látkovú tašku, v ktorej má veci na prezlečenie, šampón, tampóny.

Tú prezývku vybral on, dokonale jej sadla v deň, keď sa dostavila na večeru s nakrátko a zle ostrihanými vlasmi a povedala mu: Za vlasy sa dá slušne zarobiť, vedel si o tom? Predala ich kaderníkovi, ktorý z nich mal vyrobiť parochňu.

Mala dvadsať rokov a za tie peniaze sa vybrala sama do Mexika, vystačili jej aj na pár koralových náušnic.

Jo chcela odjakživa cestovať a teraz viac než kedykoľvek predtým nechcela trčať zavretá v kancelárii, túžila ho zobrať so sebou, ale Loris už bol neprenosný. Podobný stĺpovej hlavici, mramorovému kvádru, z ktorého buď začnete trpezlivo tesať, alebo len zaberá priestor a nič viac, rozhodne ho nemôžete strčiť do kufra, neprešiel by letiskovou kontrolou, treba ho zahodiť ako tekutiny nad 100 ml a spreje.

Majiteľ bytu, kde Loris žije sám a kam sa Jo nikdy nechcela presťahovať, má nahrávacie štúdio v časti domu, ktorú neprenajíma, dal tam izolačné panely, ale hluk aj tak dolieha, chrčivý a monotónny, práve teraz tam nejaký chlapík skúša tú istú strofu, zas a znova: *Nemôžem žiť bez svojej duše.*

Nemôžem žiť, nie, začnem odznova, predtým to bolo lepšie, s dôrazným *ne*.

Nemôžem žiť, dobre, ale skúsme to ešte raz.

Nemôžem. Nemôžem.

Ne, chcem viac otvoriť to e.

Jo vyšla von a zatiahla za sebou dvere ako padací most, teraz je medzi nimi vodná priekopa, krokodíly a meče.

Loris počuje, ako odchádza, a pomyslí si, že už nevydrží počúvať tú príšernú hudbu, ten obscénny text, chcel by zabúchať na stenu, aby dal najavo svoje pohrdanie. Ale spomenie si na čiarku a s ňou aj na všetky medzery, ktoré zabudol vynechať, preklepy, na zle zalomené riadky, na neuzavreté zátvorky, na čiarky medzi podmetom a prísudkom: na chyby.

A vtedy sa opäť objaví Katastrofa, sám si ju privolať, a sadne si na posteľ. Prezliekla sa, pripadá mu, že má na sebe kaftan,

ako ten, čo nosí jeho matka k moru, pod ním vidí inú pokožku, kostnú stavbu krokodíla, narástli jej tykadlá lienky a tesáky leoparda. Je všetkými zvieratami naraz a vonia jazmínom, len so sviežejším nádychom, podobným citrusu.

Povie mu: Asi by sa hodili nožnice a kliešte, asi by bolo treba posunúť sa nad pupok, narysovať jasnú čiaru a otvoriť to odtiaľto potiaľto, lebo je zrejme, že máš v bruchu bombu a tá robí tik-tak, tik-tak.

Každú chvíľu vybuchne.

*

Pivnica bola jaskyňou a kotolňa bezzubými ústami, komora, kde Búrka skladoval vína, bola vstupom do labyrintu, a keby ste ho celý prešli, dostali by ste sa až k oceánu.

Zhrdzavený bicykel nikto viac nepoužíval, písací stôl prastarého otca bol prelezený červotočmi a čakal, až ho niekto ošetrí octom a citrónovou šťavou, vína, pritom, ako čakali, až sa stanú vzácnymi, sa začali podobať na marsalu, boli pokryté odolným prachom, aký Loris nikde inde nevidel; čižmy do záhrady stáli na starých novinách pri dverách, mriežky zavesené na stenách boli plné náradia, nástrojov, kliešte, skrutkovače, kladivá s drevenou rúčkou, plastové krabičky obsahovali klnice a tesnenia, krabice boli plné vrecúšok so semenkami na zasadenie v každom ročnom období, čipkovaných a hodvábných nočných košiel po starej mame: lebo človek nikdy nevie, kedy sa niečo bude zas hodiť.

Kotol bol hlučný ako loď, Loris stisol oči a predstavil si, že je na širom mori: kabínky pasažierov, orchester hrajúci na hlavnej palube viedenský valčík, narazili do ľadovca, spustili záchranné člny, ale mohli nastúpiť len boháči, ostatní sa topili na nižších poschodiach za zamknutými brámkami, ľadovec bol veľký diamant.

Utopené, s paprčami hore, boli šváby, ktoré Búrka otrávil jedom. Lorisa bavilo počítať ich, koľko mŕtvych, koľko ranených, od dverí až po roh naľavo. Podlaha tam bola ako v garáži a drsné múry škríabali dlane, Loris bol chlapec a mal v ruke pa-

ličku, priblížil ju k švábovi, zahľadel sa na čierne tykadlá a brucho obrátené dohora.

Prečo sú hentak? spýtal sa Búrku.

Kto? opáčil.

Tie chrobáky, pokračoval Loris.

Zatriasol paličkou, aby pohol jednou nohou chrobáka, a stúpil mu adrenalin. Existovala možnosť, že šváb je živý a skrúti sa, chlapec mal chuť kričať od zdesenia a utiecť, potom sa vrátiť a opäť sa pozrieť, zas to skúsiť, lebo to bola jeho misia: nájsť za každú cenu preživších stroskotancov.

Sú pekné, len keď sú mŕtve, odvetil Búrka a zatiaľ niečo vyťahoval zo škatule. Skláňal sa nad šnúrami, doniesol pár sušiakov, ktoré už nepoužíval na sušenie bielizne.

Áno, ale prečo sú v takej polohe?

Šváb bol odpravený, keď sa mu dotkol nôh, nič sa nestalo, telíčko bolo vychladnuté, zabitú insekticídum.

Keď zgegneme, neostaneme predsa stáť, povedal Búrka a vytiahol prvý káblík, spleť svetielok a elektrických obvodov.

Loris sa zamyslel a dal mu za pravdu.

Všetci sa utopili! prenikavo vykrikol. Starostlivo to overil, nemali záchranné vesty, more bolo rovné, čierne, ani jeden šváb sa nezachránil.

Výborne, poď mi teraz pomôcť, zober tamtie a začni ich rozmotávať.

Búrka podal Lorisovi jednu škatuľu a ten si čupol a pozrel sa dnu, dal bokom girlandy – jednu zlatú, jednu jasnomodrú a jednu ružovú –, pod nimi našiel svetielka, tie najkrehkejšie, zobral ich do ruky a sadol si na zem, aby našiel koniec, s veľkou trpezlivosťou ich rozmotal – hore, dole, hore, dole, pozor na uzol – a vytvoril rovný rad, potom ich zanesol Búrkovi, ktorý ich štipcom zavesil na jeden zo sušiakov.

Musia sa na pár dní rozprestrieť, vysvetlil.

Starý otec to opakoval každý rok, akoby sa chcel uistiť, že Loris rituál chápe, tie správne rozhodnutia, nespochybniteľné pohyby, a chlapec prikývol.

Potom čo urobíme? spýtal sa Loris, hoci poznal nasledujú-

ce kroky, ale páčilo sa mu, že to Búrka opakuje zas a znova, každých dvanásť mesiacov, bolo to ich výročie a Vianoce ich najobľúbenejším sviatkom.

Potom ich musíme vyskúšať a zistiť, ktoré fungujú a ktoré nie, vymeniť vypálené žiarovky, niektoré vyblednuté znovu natrieť lakom. Zaves girlandy na vešiak, aby sa vyvetrali, dodal.

Loris hneď vykonal, čo mu nakázal, lebo Búrkove pokyny bolo treba plniť do detailov, boli to pravidlá ich dlhého, neko-
nečného spolužitia.

Aké boli Vianoce v Afrike? spýtal sa, zatiaľ čo vyhadzoval girlandy na háčiky, ktoré síce vyčnievali, ale boli preňho privysoko, viackrát to skúsil a Búrka ho nechal, pomôcť mu by bolo banálne a chlapec sa mal naučiť zvládať ťažké situácie a poradiť si sám, on s ním vždy nebude, aby mu pomohol.

Teplé, veľmi teplé. Búrka položil na podlahu kôpky zapletených svetielok, pôsobili ako ružové kry.

Nie je čudné, ak je na Vianoce teplo?

Nie, ak si ich vždy zažil v teple.

Loris prikývol, aj to bola pravda.

Rád myslel na dlhý život svojho starého otca, na príbeh svojej rodiny, ktorý poznal len cez historiky ako Vianoce pod eukalyptami a palmami, antilopie mäso varené v omáčke salmis, mušle veľké ako päste. Páčilo sa mu v škole napísať, že jeho otec sa narodil v Asmare a Búrka pracoval pre Američanov, staval diaľnice na púšti. Život ostatných nebol taký úžasný, ale ten ich áno.

O polnoci sa však aj tam chodilo na omšu, rozprával Búrka. Ale ja som tam, samozrejme, nešiel, radšej som sa skryl v príborníku, spresnil.

Aby mohol starý otec vídať Lorisa každý deň, meral cestu zo Santa Maria di Galeria do Ottavie, kde ho vyzdvihol na svojom hneďom Mercedese s čalúnením farby majonézy, vďaka ktorému sa Loris nadýmalo pýchou, keďže nik iný také auto nemal, symbolizovalo, že patria do inej epochy.

Aj v ten večer ho doviezol domov k rodičom, nechal ho

pred bytovkou číslo 23. Matka stála v bráne, svokrovi kývla na pozdrav a privítala dieťa, dotkla sa mu líca a skonštatovala: si studený.

Loris ju odstrčil a rozbehol sa hore schodmi, berúc ich po dvoch.

Dnes sme utopili šváby, s hrdosťou oznámil, keď prekročil prah bytu. Matka ho dostihla a hneď ho odviekla do kúpeľne, prinútila ho umyť si ruky raz, dvakrát, trikrát.

Musí prestať s tou pivnicou, tam dolu je chlad a špina. Bruškami prstov šúchala tie jeho, až sa mu zdalo, že mydlo škriabe, umývanie mu pripadalo ako trest. Pokúsil sa vyslobodiť sa, lebo matka práve zmazávala všetky stopy po dobrodružstve a hrdinských činoch, po jeho triumfoch.

Loď sa potopila a nikto neprežil, zamrmlal chlapec.

Matka sa spýtala, čo povedal, či sa teraz rozpráva aj sám so sebou, musí si vyzliecť šaty, ak jej do bytu doniesol švába, ten sa niekde ukryje a porodí mladé, zrazu budú tri, štyri, päť, tisíc, nájdu si ich pod matracom, v bielej káve.

Pri večeri Loris cítil, ako ho svrbia prsty, o pár dní sa začne škola a Búrku uvidí čoraz menej, možno raz týždenne, a príde aj o rozsvietenie svetielok, o tú najlepšiu časť. Povedal to rodičom.

To už rieši vianočné svetielka? Sandro sa pozrel, ako sa vlnia Lorisove rozstrapatené vlasy, čierne kučery, ktoré nikto z nich nemal, a zdal sa mu namrzený, uzavretý vo svojich vymyslených jazykoch, zaťatý so svojimi predstavami, vzdorujúci realite.

Väčšinou začíname už v auguste, teraz máme meškanie.

Loris si nabral za lyžicu cestovín s omáčkou a jasne začítil cesnak na zuboch, pokúsil sa objaviť nejaké písmená na stole, našiel ich na nálepke na oleji a začal čítať: *Skladujte v suchu, chráňte pred teplom a priamym slnečným žiarením.*

Loris, prestaň s tým, napomenul ho Sandro a zobral mu spreď očí fľašu, premiestnil ju na druhý koniec stola.

Môžem si pred spaním čítať? spýtal sa chlapec zachmúrene a v bruchu mu vrelo, že mu zobrali písmená, popudilo ho to, našťvalo.

Budeme si spolu čítať nanajvýš do desiatej, odvetila Clara, ktorá sa chystala byť policajtkou a zhasnúť svetlo a s ním aj písmeňá, vety, otázky.

Nie, budem si čítať sám, odvetil Loris a zahryzol si do palca, odtrhol kúsok kožtičky a prežúval ju s kanibalským potešením.

A tak sa spustila stará známa pesnička, čo môže, čo nie, postavil si hlavu, aby dosiahol svoje, nasledovalo vynadanie a slzy a únava a napokon ho matka odviedla do detskej izby, na útechu mu vrátila *Ostrov pokladov*, zopakovala, že to nemá preháňať, budú ho bolieť oči, hlava.

Keď usúdila, že už spí, zobrala mu knihu.

Loris otvoril oči do tmy a myslel na Jima a na to, ako muselo byť neuveriteľne iné a vznešené byť synom výčapných U admirála Benbowa.

Nezaspal hneď, a tak si prešiel v pamäti názvy dielov komiksu Tex, ktoré mal Búrka naskladané na záchode, žltá košeľa, kovbojský klobúk, puška položená na pleci: *Strážcovia*, *Dráma v cirkuse*, *Krv na dráhe*, *El Paso*, *Zákon silnejšieho*, *Smaragdový ostrov*. Dlhochizný zoznam, ktorý sa dal čítať aj v duchu, dal sa čítať so zavretými očami, dal sa čítať potme. Keď sa chce, všetko sa dá čítať, aj spomienky.

Nepáči sa mi, že Loris je tam dolu, musíš to otcovi povedať.

Clara sa oprela o pohovku a zahľadela sa na prázdnu knižnicu, pripadala jej ako zbavená posolstiev, budúcnosti.

Všetky knihy museli vyložiť na vstavané poschodie, aby ich odstránili Lorisovi z dosahu, odkedy psychologička navrhla, aby mu zakázali čítanie a pokračovali v ňom len pod dohľadom.

Clara milovala knihy, cítila sa bez nich doma nahá a ako v nejakej chladnej búde.

Veď je len september... odvetil Sandro. Ešte stále myslel na vianočné svetielka, na Búrku a na jeho škrvny na rukách, na jazvu v tvare X vzađu na krku, na jeho tvrdú makovicu, ktorá sa nedala zmeniť.

Búrka určite ako každý rok s veľkým predstihom kúpi menšiu borovicu, aby príliš nemíňal, ale potom neodolá, mesiac

nato sa do záhradníctva vráti a kúpi jednu vysokú až po strop v obývačke vo vidieckom dome. Celý mesiac bude vešať svetielka, girlandy, sklenené ozdoby, najkrajšia bude tá s raneným vojacom polievkarom: hlava bez tela nalepená na guľu z papiermaché.

*

Tma sa natahuje, rozširuje, hýbe sa ako hmyz.

Loris aspoň päťkrát zasvieti a zhasne svetlo na nočnom stolíku, stráca čas nahmatávajúc si brucho, vlečúc sa bezvýsledne na záchod, tam a späť, pod jazyk si dá pásičky melatonínu, potom zahryzne do toho gumového, ktorý chutí ako cukrík, ale má paradoxný účinok a namiesto toho, aby ho uspal, ho rozruší. Cíti, že pľúca sú pomalé, len s námahou sa sťahujú, dych je ťažší, to ho vydesí a začne dýchať hlbšie, uvedomene, rozširuje hrudník, kam až dokáže.

Sadne si chrptom proti stene, opäť si ľahne, otočí vankúš, aby mal sviežejšiu stranu, odkope prikrývku a zas ich hľadá v posteli, natiahne si vlnené ponožky, ktoré nechal zhúžvané na konci matraca, skontroluje mobil – raz, desaťkrát, stokrát –, potom ho otočí displejom dolu, aby ho nevidel svietiť v prípade, že by mu Jo napísala, ale ona ho nezháňa.

Z jogy sa nevrátila, hoci boli dohodnutí, že uňho prespí, oči vidne išla regionálnym vlakom rovno domov k rodičom a telefón sa oživuje z nesprávnych dôvodov – počasie na druhý deň, oznámenie z Instagramu – a Loris zanádáva, lebo si myslel, že vypol všetky oznámenia, a tak ich zruší pre každú aplikáciu, ale vzápätí si to rozmyslí, radšej by vedel, keby sa mu Jo rozhodla napísať, hoci aj neskoro, hoci aj na svitaní.

Napriek čakaniu a obavám z opustenia, ktoré vyvolá každá ich hádka, sa neospravedlní, nedokáže to. Opäť ju vidí, ako sa mu smiala, lebo sa domnievala, že preháňa, lebo ho považovala za klauna, dramatického herca, jej zvrastenú tvár, keď sa zrútil – ona na vrchole štítu, on v zráže – a opäť zazrie aj Katastrofu, priznanie o bombe, jej prsty pod pupkom, ktoré stískajú, dotýkajú sa.

Pri tomto premieľaní a obavách spánok vyprchá ako sytený nápoj na slnku.

Hľadá na Googli *spomalený dych príčiny* a nájde bradypnoe:

Spomalenie frekvencie dýchania, menej než dvanásť vdýchnutí za minútu, vyskytuje sa pri poškodení centrálného nervového systému. Môže byť spôsobené úrazom lebky, mozgovou mŕtvicou, šokom, endokrinnými problémami, neurologickými problémami, podaním toxických látok či liekov.

Loris pocíti výboj úzkosti od členkov až k zubom, ktorý otrásie nervami a šľachami.

Následne si vyhľadá centrálny nervový systém, ako rátať vdýchnutia za minútu, príznaky mŕtvice, príznaky neurologických problémov, čo je vľavo dolu v spodnej časti brucha, čo môže spôsobovať bolesť v tej oblasti, a napokon dospeje k odpovedi, ktorú hľadá: rakovina, zhubná masa. Potom zavrie všetky stránky, zadýchaný, s vlhkým čelom a suchými perami, s naširoko otvorenými očami, so zreničkami ako sova.

Musí sa snažiť ostať pokojný, nemať nebezpečné myšlienky, musí zvládnuť ísť do práce a čeliť chybe s čiarkou.

Nevie, ako v kancelárii vysvetlí, že on číta, číta, číta, ale ide príliš rýchlo a niekedy mu uniknú detaily.

A tak dostane chuť, nutkanie čítať, nahovára si, že mu to prospeje, pomôže so zaspávaním, hoci dobre vie, že naňho to môže mať opačný účinok, lebo počas jeho kríz slová plynú veľmi rýchlo a on ich musí zachytiť, je ako maniak a ony dievčatá s presvitajúcimi tangáčmi, a hoci si uvedomuje, že je obscénny, aj tak ho to láka, vety sú ako pilulky a tabletky, príbeh sa naopak stane nepodstatným, cieľom je dostať sa na poslednú stránku, zhltnúť ju, ako niekto nenásytný, bulimický, ako niekto, kto má chuť to potom vydáviť.

Celé roky sa mu darilo držať svoj nezdravý vzťah ku knihám na uzde, ale teraz, keď sa cíti vykoľajený, keď ho rozrušuje

práca, keď je Jo ďaleko, keď je jeho telo pripravené ochorieť na každú možnú chorobu, zas potrebuje slová.

Básne, povie si mysliac na ich krátkosť a presnosť, na plynulosť, s akou zídu do hrdla, a tak natiahne ruku k nočnému stolíku, opäť zasvieti, vezme zväzok básní dvadsiateho storočia, ktorý už prečítal, ako všetko, čo sa v tom byte nachádza.

Jo sa s tým nikdy nepriznal, vymyslel si, že mnohé sú ešte nedotknuté a odkladá si ich do budúcnosti, keď na ne bude mať čas, ale jeho čas na čítanie sa môže stať poruchou, ktorú len s námahou ovláda, zlým metronómom, ručičkou sprava doľava a zľava doprava.

Prvá báseň *De là del mur* od Delia Tessu uplynie bez toho, aby si to vôbec uvedomil, je to najmenšia možná dávka, a tak musí prejsť k ďalšej a ďalšej a ešte ďalšej. A preto Luzi, Rosselliová, Caproni, Meriniová, Zanzotto, Pagliarani, Raboni: už je päť hodín ráno a o dve hodiny musí vstávať. Načo by mu bolo spať dve hodiny, to už nemusí spať vôbec, presne ako keď bol chlapec, čím privádzal matku do zúfalstva, so svetielkom zasvieteným v školských dňoch a desivým zápalom pre čítanie, ktorý upokojoval mozog, ktorý ho chránil.

Ako slepý, s úzkosťou, proti / búrke a krúpam, jedno / po druhom, zavrel som sedem okien.

Svetlo preniká cez žalúzie a Lorisovi je na vracanie, má rozvrátený žalúdok ako po plavbe na vratkej loďke počas víchrice.

Neskôr je Loris v kancelárii pred skenerom, vezme knihu a otvorí ju na titulnej strane, jemne ju pritlačí proti sklu, aby sa v strede nevytvorila čierna čiara, opatrne privrie veko, stisne tlačidlo spustenia, lúč skenera sa hýbe pomaly, postupne prechádza, a keď dospeje na koniec, prístroj zapípa, a tak vezme knihu, otočí stránku a začne odznova, pritlačí chrbát a snaží sa ho pritom príliš neroztvoriť, keďže román je z knižnice, požičal ho na svoje meno a treba ho vrátiť nepoškodený. Takto pokračuje ďalších sto strán.